

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

...
 Negyedévre 5 korona.
 Három évre 12
 Nyolc évre 20
 Tíz évre 30

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyezmény ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A politikai helyzet.

— jan. 17.

Szilveszter éjszakáján Széll Kálmán becsülétes alkut kötött. Joggal mondotta a kormányelnök, hogy ebben az egyezségben nincs győző és nincs legyőzött. Ausztria és Magyarország vitális érdekeinek méltányos kompromisszuma az a mi a javaslatokban foglaltatik.

Vajjon kinek lehet hát érdekében, hogy e megállapodások normális, alkotmányos uton való életbeléptetése megakadályoztassék? — És mégis a legnagyobb gond és aggodalom tölti el a magyar politika vezetőit, látván azokat az állapotokat, melyeket a szomszéd Ausztria elénk tár. A csak imént egybehívott reichsrath a munkára való teljes képtelenséget mutatja. Vajjon minő fogadtatásra, minő elintézésre számíthat ebben a testületben a kiegyezés, a mikor szinte lehetetlennek bizonyul elintézni egy olyan ártatlan javaslatot, mint a cukor javaslat, a melynek letárgyalására

pedig egy törpe frakció kivételével az összes pártok összefogtak.

Széll Kálmánnak egész államférfiai bölcsességére szükség leszen, hogy ez állapotokkal szemben gazdasági és közjogi kincseinket megővje. Az bizonyosnak látszik, hogy a szűkebb értelemben vett kiegyezést (a vámtarifa kivételével) a 14. szakasz alapján életbeléptetni a magyar kormányelnök nem fogja proponálni. Sőt tovább megyünk. Az is bizonyos, hogy ha ezt a megoldást bárki más meg is kísérelné, a kísérlet teljes fiaskóval végződne, mert a 14-ik szakasz alapján életbeléptetendő kiegyezés a magyar parlamentben keresztül nem vihető.

A magyar miniszterelnök Bécsbe készül. Az osztrák politika intézői körében teljes belátást fog nyerni arra, hogy mi várható odaát a dolgok fejlődéséből. És e szerint fogja megállapítani jövő terveit.

A cukoregyezmény becikkelyezésével a magyar parlament eljutott

egy súlyos munkájához: a véderőjavaslatok tárgyalásához,

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a lefolyt hetek alatt több ízben járt Bécsben a javaslatok tárgyában s minden jel arra mutat, hogy a bécsi hadügyminiszteriumban a leglelkiismeretesebb mérlegelés foly arra nézve, minő módok mellett tétessék könnyebbé a két állam népképviselőinek a nehéz áldozatokkal járó törvényjavaslatok elfogadása.

Erős meggyőződésünk, hogy a parlamenti diszkusszió folyamán egy és más enyhítésre számítani lehet. A póttartalékosok bemutatása már úgy is túl van haladva és többé keresztül nem vihető, miután az októberben behívottak már december hó elsején elbocsájtattak. Maga az alapelv, az ujonclétszámnak mintegy 19,000 emberrel való emelése méltányos alapon alig támadható meg. Tény az, hogy hosszú idő óta a létszámot nem emeltük a külállamokkal, de a népesség szaporodásával is, hadseregünk exten-

Az apa.

Itta: *Börnson Björnsterne.*

A kiről itt beszélni akarok, a lehetősebb ember volt egyházmegyéjében; Thord Oeveraasnak hívták. Egyszer beállított papjuk dolgozószobájába, főlemelt fölvel, ünnepies komolysággal.

— Fiam született, — mondotta — meg akarom kereszteltetni.

— Mi legyen a neve?

— Finn, mint az apámnak.

— És kik lesznek a keresztszülei?

Sorjában megnevezte őket, a gyülekezet legbecsületesebb férfiain, asszonyait, kik mindösszesen az apa családjából valók.

— Akarsz még valamit mondani? — kérdezte a pap és rátekintett. A paraszt pár pillanatig hallgatott.

— Szeretném, ha egymagát keresztelnék, — mondotta ő.

— Hát mond meg a napját!

— Most szombaton déli 12 órakor.

— Akarsz még valamit kérdezte a pap.

— Mást nem akarok.

A paraszt forgatta kezében a kalapot, mintha menni akarna; a pap fölállt.

— Akkor hadd mondjam meg én a kívánságomat, — szölt, azután Thordhoz közeledett, kezét nyujtotta neki és folytatta: — Adja Isten, hogy fiad áldást hozzon fejedre!

Tizenhat esztendő múlva Thord ismét beállított a paphoz.

— Jó erődben vagy, Thord, — mondotta a pap, ki semmi változást sem látott rajta.

— Hiszen nincsenek gondjaim, — válaszolta Thord.

A pap erre hallgatott. Majd azt kérdezte:

— Mi szél hordoz ilyen este?

— A fiam iránt járok, holnap lesz a konfirmációja.

— Derék fiu.

— Nem akarom addig a járandóságot érte megadni, míg nem tudtam, hogy milyen helye lesz a templomban.

— A legelső helyet jelöltem ki neki.

— Most már biztos vagyok benne, — tessék a tíz tallér érte.

— Akarsz még egyebet? — kérdezte a pap, miközben Thordra tekintett.

— Nem akarok.

— Thord eltávozott.

Ujra eltelt nyolc esztendő, midőn egyszer csak a pap dolgozó szobája előtt hangos zaj volt halható, mivelhogy so-

kan jöttek és Thord nyitotta meg a sort. A pap föltekintett és megismerte őt.

— Ma nagy kísérettel jössz!

— A fiam kihirdetését akarom kérni: Storliden Karent köll neki elvenni, Gudmund lányát, ezét az emberét ni!

— O leggazdagabb lánya az egyházmegyének.

— Azt mondják, szölt a paraszt, miközben haját fölfelé simította. A pap egy darabig gondolatokba merülve ült; szó nélkül beírta a neveket könyvébe s az ottlévők aláírták Thord három tallért tett az asztalra.

— Csak egy jár érte, — szölt a pap.

— Tudom, hogy az jár érte, de tudja: egyetlen gyermekem — szeretem a dolgomat becsületesen elvégeztetni.

Ez után a fölvilágosítás után a pap elfogadta a pénzt.

— Most vagy itt harmadszor a fiadért Thord.

De most már rendben is vagyok vele, — válaszolta Thord, ezzel befűzte pénzeszsarkóját, minden jókat kívánt és eltávozott, a többiek lassan követték.

Két hétre rá apa és a fia Storliden felé eveztek a csöndes hullámokon, hogy az esküvőt megbeszéljék.

— Az evezőpad inog alattam, — szölt a fiu és fölállt, hogy megigazítsa.

zív fejlődése lépést nem tartott s épen most, a mikor a Balkán-kérdésről oly sok szó foly, nagy felelősség terhelné a törvényhozást ha az ország véderejét a szükséges mértékben nem gondolják.

A kétéves szolgálati időt, úgy tudjuk, — hosszú tanulmányozás után szakkörökben keresztülvihetőnek nem találták. Konstatálták, hogy a rövidebb szolgálati idő mellett a hadsereg mai létszámának fentartása az ujoncjutalék tetemes felemelését vonná maga után s azonfelül olyan óriási anyagi megterhelést involválna, a minőt Magyarország meg nem bír.

A képviselőháznak hosszú és szenvedélyes vitára lesz tehát kilátása. A helyzettel ismerős körökben azonban szilárd a hit, hogy az áprilisi ujoncozás már e javaslatok alapján rendes időben meg legyen kezdhető.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, január 16.

Óriási érdeklődés nyilatkozott meg a mai ülés iránt, a melyen Széll Kálmán miniszterelnök beszámolni óhajtott a kiegyezés tartalma felől.

A képviselők pártkülömbőség nélkül nagyszámban gyűltek össze különösen a szabadelvűpárt, a melynek soraiban még Tisza István gróf is megjelent, a ki pedig egy év óta most másodszor jött el az ülésre. De zsufozásig megteltek a karzatok és többnyire hölgyekkel, a kik kö-

Abban a pillanatban lecsuszott a deszka melyen állt; kapkodott mindenfelé, fölsikoltott és a vízbe zuhant.

Kapaszkodjál az evezőbe! — kiáltott az apa s feléje nyujtotta az evezőt. De a mint a fiu párszor utána kapot, karjai megmerevedtek.

— Várj csak! Várj csak! — kiáltott az apa és hozzá evezet. A fiu visszahajlant, hosszú pillantást vetett az apjára és — elmerült.

Thord hinni sem akarta: vesztegálló csólnakán arra pontra meredt, ahol fia elmerült, mintha ismét fölhihatná. Pár buborék szállt föl, ismét egy pár, azután csak egy nagyobb, amely szétpattant — és tükrös-simán pihent megint a tó.

Három nap és három éjjel látták a népek, a mint a körül a pont körül forgott anélkül, hogy evett, vagy aludt volna: kereste a fiát. Harmadnapra megtalálta s a hegyen keresztül maga hazafelé vitte.

Az időtől fogva talán egy év telhetett el. Egyszer csak a pap egy hideg őszi estén a folyosó ajtaja előtt lépteket hall, majd a kilincs körül tapogatnak. A pap kinyitotta az ajtót s szikár, hajlott ember lépett be, sovány, őszhajú. A pap hosszasan nézte, míg ráismert: Thord volt.

— Ilyen későn jössz? — szólt a pap.

zött Apponyi Albert grófnéval igen sok mágnáshölgy tünt fel.

A képviselők türelmetlenül hallgatták a kijelentéseket, — a melyek között máskor élénk feltűnést keltett volna a Bech Marcell képviselői lemondása.

Végre felállott a miniszterelnök és több mint két óra hosszat beszélt folytonos figyelem és érdeklődés mellett a kiegyezésről, a melynek minden fontos részletéről beszámolt. A beszámolóinak általában véve nagy hatása volt és hasztalan igyekezett a szélbal itt-ott ellenszélhangulatot kelteni, az autonom vámtarifa mezőgazdasági tételei, a járadékadóról készfizetések felvételéről, a dunai szállításról mondtak igen nagy hatással voltak az egész házra és a miniszterelnököt végül az egész jobboldal oly lelkesen üdvözölte, hogy az éljenzések közepette Kossuth szóhoz sem juthatott a szünet előtt.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök Apponyi Albert gróf.

A kormány teljes számban jelen van.

Elnök megnyitván az ülést, jelenti, hogy Bech Marcell lemondott mandátumáról s így az összeférhetlenségi zsűri kisorsolása felesleges.

Rózenberg Gyula előadó benyújtja a cukorkontingensről szóló jelentést.

Elnök jelenti, hogy a napirend előtt a miniszterelnök nyilatkozni akar.

A kiegyezés.

Széll Kálmán miniszterelnök Kossuth a múlt héten kérdést intézett hozzá a kiegyezés tartalma felől. Mindaddig azt nem tehette, most azonban megragadja az alkalmat, hogy nyilatkozzék a kiegyezésről. (Halljuk!) Védbeszédet nem fog tartani a kiegyezés mellett, annál kevésbé, mert annak objektív elbírálása csak akkor lesz lehetséges, ha a ház annak minden részletét ismerni fogja. Nem akarja tehát

— Sajnos, későn jövök, — válaszolta Thord leülve. A pap érdeklődéstől égve szintén leült; sokáig néma esőnd.

Végre Thord megszólalt:

— Valamit hoztam, amit a szegényeknek szántam: elhatároztam, hogy fiam nevére jótékony intézetet alapítok.

Felállt, letette a pénzt az asztalra s megint leült. A pap megolvasta.

— Hisz ez egész vagyon! — mondá a pap.

— Fele ára vagyonomnak, melyet tegnap eladtam.

A pap hosszan hallgatott; végre szelid hangon kérdezte:

— Aztán mibe akarsz fogni?

— Valami jobba!

Kis ideig megint halgattak, Thord földre szegezett tekintettel, míg a kérdőleg tekintett rá. A pap halkán megszólalt:

— Fiaid végre áldást hozott reád.

— Ugy van, nekem is erős ez a hitem — válaszolta Thord, föltekintett s két könyesepp gördült végig az arcán.

a kiegyezés előnyeit kiszínezni sem a hátrányait elhallgatni. A kiegyezés 10 évre szól és magának a vámszövetségnek tartalma semmiben sem különbözik az előbbi és most érvényben levő vámszövetségtől. Mind a fogyasztási adók illetékek tekintetében változatlanul maradt, csupán egyes kisebb jelentéktelen módosítások vannak a melyek a tartalomra befolyással nincsenek, csupán más törvényből tettek át ide egyes részleteket.

Az autonom vámtarifa.

Egyes legfontosabb része volt a kiegyezési tárgyalásoknak: a vámtarifa kérdése, a melyet megoldani egyik legnehezebb feladat volt. A vámtarifa ma a közgazdasági politikának tava, — legfőbb anyagi tartalma, mert minden állam ma arra törekszik, hogy gazdasági érdekeit a tarifa útján megvédje. Itt igyekezni kellett a két állam érdekeit összeegyeztetni és nem lehet tagadni, hogy a két állam között sok érdekellentét van és ezek: Az ipari és mezőgazdasági érdekek a melyeket iparkodtak összhangba hozni. — A mezőgazdasági vámoknál igyekeztünk biztosítani mezőgazdaságunk érdekeit és az ipari vámok megállapításánál arra törekedtünk, hogy míg a fejlődő ipar haladását megne gátoljuk, azon ipari cikkekre a melyek a szegény emberéi és őket leginkább érdekli, vám vagy egyáltalán ne vagy csak csekély vám essék. (Élénk helyeslés.)

A nagyobb iparvámok a gazdagok iparicikkeit a házi cikkeket érik. (Élénk helyeslés.) De hát ezt az autonomtarifát lehetőleg elkerülni óhajta a kormány és csak arra az esetre lépne érvénybe, ha vám és kereskedelmi szerződés létre nem jönne.

Néhány tételt mond el ezután a mezőgazdasági vámokra vonatkozólag:

A buza vámja az eddigi 3.54. kor-tól 7 és fél koronára a rozs vámja 7 koronára emelkednék. (Élénk általános helyeslés.) Hatalmasan emelkednek a szálló a heremag, továbbá az állatvámok: a bikáé, tehéné, lóé és e váموkkal épen a szegény termelők érdekeit védtek meg igen erős eszközökkel mindenütt a német vámtarifa tételeit vevén alapul. (Élénk tetszés.)

Az ipari vámok természetesen elsősorban Ausztria iparát védik, de a szegény embereket érdeklő iparickek vámai csak kevésbé emelkedtek. Így a közönséges pamutszövetek csak 5 kor-val, a finom pamutszövetek 10 kor-val emelkedtek. — Jelentékenyen emelkedtek a posztó vámok a kesztyű vámok a vasipari cikkek.

A mezőgazdasági termékek vámjainak emelése mellett lehetetlen volt az ipari váموkat nem emelni.

Azoknál az iparickekknél, a melyeknél a mi iparunk is érdekelve van a vámok a mi érdekeinket is képviselik. E cikkek a tészta, husneműek, kolbász, marha és lőbőrök gyapju. stb. E vámelések minket védnek.

A kormánynak azonban az a kívánsága, hogy szerződéses vámpolitikával hozzunk állandóságot, biztonságot, mert az autonom vámtarifa életbeléptetése ingatagságot, bizonytalanságot jelent.

Igen nehéz és hosszas tárgyalás után jött létre az állatforgalmi rendezkedés. Itt elsősorban sertéskivitelünk jó tekintetbe. Ezután vézmentes területről szabadon szállíthatjuk bárhova hizlalt sertéseinket az osztrák kormány ellenőrzése nélkül. (Élénk helyeslés.) De sőt fertőzött területekről is az egyes egész-

séges udvarokból 260—270 osztrák vágóhidra szintén szabadon ellenőrzés nélkül vihetjük hízalt serteseinket, a mi mint statisztikai adatok igazolják, rendkívül fontos érdekünk (Zajos helyeslés.) Itt a mi érdekeink teljesen biztosítva vannak.

Pichler: Ez disznószerencse. (Derütség.)

Krasznay: De hát az összesség?

Szell Kálmán miniszterelnök. A mi a malmok üzleteinek megadóztatását illeti, arra nézve úgy intézkedtek, hogy minden részvénytársaságra kimondatott, hogy a mennyiben a másik államban teljesen kiilon üzlettelepet állít fel, raktárral és irodával az adót fizet. Ha nem állítanak külön raktárakat, akkor nem adóztatják meg. (Helyeslés.)

A **Dunai szállítási adót** megszüntetik, kivéve az aldunai részt, a hol a nemzetközi megállapodás szerint a Vaskapu költségei fedezésére igenis szednek szállítási adót. (Helyeslés.)

A **járadék adóra** nézve abban egyeztek meg, hogy az egyik államban sem fogja terhelni a járadékkötvényeket, a mi tekintettel arra, hogy mi jobban vagyunk érdekelve, reánk nézve igen nagy előny. (Elénk helyeslés.)

Felkiáltások: És a záloglevelek!

Szell Kálmán miniszterelnök: A zálogleveleket is teljesen a számítás alapján kezelik. Csak 2 százalék adó terheli azokat.

A **tirolai gabonavámot** fenntartják, mert hosszas és alapos tanulmány után rájöttek, hogy az nem változtatja meg a gabonaárakat, azokat le nem szállítja és anyagi kárt nem okoznak.

A **készfizetések felvétele** amint az utolsó államjegy be lesz váltva, és ez most február 28-án jár le, a két kormány benyújtja a törvényjavaslatot a készfizetések felvételére. (Zajos helyeslés.) — A készfizetések felvételének napját a két kormány rendeleti uton fogja megállapítani. Annyi bizonyos, hogy csak a vis major akadályozhatja meg a készfizetések felvételét. (Elénk helyeslés.)

Ugron: Mi lesz a borvámossal.

Szell Kálmán miniszterelnök: Csak nem gondolják, hogy a magyar és osztr. kiegyezésnél az olasz borvám kérdésbe jöhet? (Derütség.)

Az **iparfejlesztésre** és a mezőgazdasági érdekére vonatkozólag mindkét államban szabad keze van. Tehet a két állam mindent a maga iparának, vagy mezőgazdaságának fejlesztésére és aközszállítványokban tetszés szerinti kedvezményeket adhat. (Elénk helyeslés.)

Krasznay: Ez szögyen paragrafus.

Szell miniszterelnök: Nem áll Clora paeta boni amier: (Elénk helyeslés.) — Semmi titkos dolog nincs a két kormány között az elmondottakon kívül. (Elénk helyeslés.)

Mindent elmondott szivverés nélkül és semmit sem hallgatot el. A két állam érdekei harmoniába vannak hozva egymással. Az itélettől nem fél. Ezeket akarta elmondani. (Hosszas zajos éljenzés.)

A szünet után

Kossuth Ferenc kiszakítva a kiegyezés egyes részleteit, a kiegyezést rosznak tartja.

Szell Kálmán miniszterelnök sorra cáfolja Kossuth érveit és azokat mester-ségeseknek mondja. (Elénk helyeslés.)

Az ülés végén Major Ferenc helyére Trubinyi Jánost választották meg a ház jegyzőjévé a néppárt részéről. Bizottsági tagok választásával az ülés véget ért.

Holnap a cukorjavaslatokat tárgyalják.

Farsangi tünődések.

— jan. 17.

Itt a farsang, kinek van kedve mulatni? A divatüzletek kirakatában pompázik a habos bálruha, oly könnyű, hogy szinte elrepül, de akad-e vevője? Pangás az üzletben, panasz minden ajkon, rossz kedv minden szivben, a farsangi naptár épp oly szegény, mint maga a társadalom. A nagy bálóknak ugyszólván lejárt az ideje, immel-ámmal, rosszkedvűen, buzgalom és hit nélkül fognak ma már a rendezéshez.

Kicsi dolognak látszik, de vajjon valoban kicsi dolog-e? A farsang a társadalmi optimizmusnak a kifejezője, ha ez a nivó is hanyatlik, miben lássuk a megnyugvást, az élethez való bizalmat? Jókedv épp oly fontos eleme az életnek, mint akármely más.

Sőt mennél a nyomottabb az élet, annál nagyobb szüksége van az embereknek egy-egy felfrissítő mulatságra, mert a perenyi örömmek megvan az a tulajdonsága, hogy hetek, hónapok szomorúságáért kárpótol.

Szegények vagyunk, takarékoskodni kell, a farsangi mulatság pedig nagyon drága a családnak. Ez okát adja, miért nem bálóznak az emberek, de nem adja okát annak, hogy miért nincs kedvünk bálózni.

Már csak az egészen fiatal leány-nak maradt meg a bál éjszaka illúziója, de ő is fáradtan, megtépve hozza haza. Társasmulatságainknak megvan az a sajtósága vonása, hogy nem folynak le valamely csöpp keserűség hátrahagyása nélkül.

A ki szórakozni megy, szeretné otthon hagyni minden baját, keserűségét. S ime, a bálterembe lépve, ott találja kiöltözködve, frakkban és gaze-ban ugyanaz a visszás társadalmi képet, melyet a hétköznapi kabáttal le akart vetni. Ha maga is nem exkluzív, kényelmetlenül érzi a társadalmi elfogultságot.

Nem idegenek, vagy ismerősök vannak együtt, hanem rideg ellenségek. — Akár kicsi, akár nagyarányu a mulatság már a szervezkedéskor is megérzik az osztály- és a felekezeti elzárkózottság. Nem a társadalom mulat, hanem a társadalom ellenzői. A farsangi naptár világosan mutatja, hogy bomlik föl ez a társadalom osztályokra. Képzeltető ilyen viszonyok között igazi fesztelenség, valódi jóérzés?

A közös bajok nem hozzák közelebb az embereket, minha még jobban kiélesítenék az ellentéteket. Meg vagy hiva, elviszed családodat.

Uton-utfélen abban a veszedelemforogsz, hogy bántódás, lenézés, mellőzés éri őket. Nem kell, hogy te légy a legutolsó, elég, ha nem vagy a legelőkelőbb a társaságban. Rang, felekezet és vagyon szerint megtaksálnak, mielőtt közelebb eresztenek. Az első rangosztály lenézi a másodikat, a gentry lázasan kerüli a betolakodó kereskedőt, a kereskedő kerüli a kezdő lateinert, aztán jön a felekezeti ellentét, aztán megszólal a foglalkozási gög és a vége: közös visszavonás, melyből nem marad meg, csak a legszűkebb klikknek összetartozása. Még az sem benső és igaz. Minderre pedig van többféle plauzibilis ok és ürügy. Mindenfajta korlátoltságnak meg van a maga elvi háttere.

Pedig a farsangnak különösen, a vidéken, megvolna, az a társadalmi misztioja, hogy közelebb hozza az embereket, fejleszse az összetartozás érzetét.

Az illó ismerkedéseknek a farsang volna a formája s mint ilyen, a házasságkötésnek is hathatós eszköze. De a farsang hanyatlásával hanyatlik a házassági kedv is. A fiatal emberek nagyon is érzik az élet súlyát és szkepticizmusok ott teszi őket óvatossá, a hol elhatározásuk társadalmi érdekűvé válik.

Marad a jótékonyosság. Amikor az emberek azt mondják: ne nézd, hogy gyönyörűséged lesz-e, csak azt, hogy adni kell a szegényeknek.

De a középosztályra egymagában hárul az egész jótékonyosság, s a jótékony mulatságon is neki kellene táncolnia.

Járulékos bajnak látszik ez, de nézetünk szerint igen komoly oka van. Ott lappang mögötte a társadalom minden mizériája. A szegénység, melyet mindenki rejteget, itt fakad ki a maga egész szomorúságában, az urhatnamság, mely annyira uralkodik rajtunk itt mond eső-dőt a nélkül, hogy megjavulna.

Es nem lehet ezen segíteni? A pesszimizmus a társadalomnak épp ugy a lelki szegénysége, mint a nyomoruság a testé. Tréfa nélkül: nem lehetne-e jótékonycélu mulatságokat rendezni a szakadozott társadalom egybeforrasztására? A politikában hiában propagálják a demokrata eszméket, ha a társadalomban gyakorlativá nem teszik őket. 1848 óta egyre fejlődő és szilárdan uralkodó liberalizmus tovább is diadallal haladván a maga útján, esetleg azzal a paradox látványnyal keoveskedik a világnak, hogy egy intézményeiben, jogrendszerében mindeniziglen demokrata államot szervez egy minden izében feudális gondolkozásu társadalom fölé!

Agról-ágra.

Alkalmi apróságok.

Egy derék találmány.

Szentesen egy Fargó Sándor nevű lakatossegéd fegyverszerkezetű ajtózárat talált fel. — A zárat az ajtó belső részén alkalmazták, és ha kívülről fejegetik az ajtót, egy golyó repül a betolakodó testébe.

I.

(Terem. A feltaláló egy csomó szabadalmi ügy-nök, gépész, fegyverszakértő, Wertheim-szekerény tulajdonos és mű-betörő előtt bemutatja találmányát.)

Feltaláló: Mélyen tisztelt uraim! Másfél évi fej és zártörés után sikerült végre a fegyverszerkezetű ajtózárat elkészítenem. Itt van! — Ime uraim amint az ember ezt a klap-pantyut ráhajtja a rugóra, fel van huzva.

Egyik betörő: (magában) Bali huzzon fel!

Feltaláló: Most jön a betörő, beleilleszti az álkulcsot, fordít rajta egyet és... Klukk! a kesergőjit!... Segítség! Segítség! Gyomromban a golyó... fene egye meg, elfelejtettem kiszedni belőle a töltést.

Egyik betörő: (hidegen) Ugy kell neked... Ne mászzál a fára, nem megy golyó a gyomrodba!

Másik betörő: Aki másnak fegyverszerkezetű ajtózárat készít, maga esik bele!... (büszkén el.)

Szabadaimi ügynök: (kapkod)
Megyek . . . rohanok . . . megtáviratozom a
főnökömmel, hogy teljes siker!

II.

(Egy borzas de titkos drámairó sötétben tűnődik
asztalánál.)

— Drámám huszonhatodik felvonását be-
fejeztem, ideje lesz azon gondolkozni, hogy hő-
sömet, kinél nagyobb gazembert még nem fes-
tett írói toll, hogyan tegyem el láb alól. Hm,
hm! Méreg, revolver, tör, gutaütés, akasztás,
tűz, víz, . . . mind kopott dolog . . . kopott
dolog . . . hm! . . . Ah! pompás eszme, a fegy-
verszerkezetű ajtózár. Hősöm be akar hatolni
szíve bálványához, hogy merényletet kövessen
el — a férje becsülete ellen. S most műkö-
désbe jön az ajtózár. Pompás. Mégis csak nagy-
eszü fiu vagyok én! . . . (Ir.)

(Felhagy az írással, nagyot fúj.) Igy ni!
Olvassuk csak el, hogy fest: (olvas)

246-ik jelenet.

Izor, Romula.

Izor: Oh Romula, szívem katicabogara,
tűzlángban égek im bírhatásodért.

Romula: (A szobából) Akkor mit sza-
valsz ott kinn, ám gyere be.

Izor: Menjek? ne menjek? ez itt a
kérdés. (Nadrággombjain számlál: menjek, ne
menjek.) Hah! Hü tanácsadóim azt mondják:
ne menjek! Akkor megyek. (Nekiront az ajtó-
nak; elsül a kilincs) Ah! ah! . . . (Lerogy) A
gyomrom! a gyomrom!

Romula: (sötétzöld hálókörlemben ki-
siet) Gyomorgörcsöd van, szerelmem?

Izor: (sötétben) Meghiszem azt. Nyelnél
csak le egy ólomgolyót!

Romula: (méltatlankodva) Mért nem
egy kefét? . . .

Izor: (elhaló hangon) Csak ne viccel-
nél! Mért is nem hallgattam a nadrággombja-
imra! . . . Romula, Romula, máskor ha szere-
tőt tartasz, ne tarts töltött ajtózárát! . . . Deli-
riumban töltött zár . . . töltött galamb
. . . töltött szerető . . . (meghal.)

Romula: Ah! Ah! és még egyszer
ah! . . . Izor, ne halj meg, hisz nélküled
suviksz az élet! . . . Nahát, én is meghalok.
(Felfújja magát, megpukkad)

(Függöny.)

A borzas író: Ez sikerült. Szép is.
ujszertű is. Szeretem magamat, mikor így alkot-
tok a nép számára. (Elégedetten kinyújtja lábait,
Csend.)

—il.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Közigazgatási bizottsági íagválasz-
tás.** A városi közigazgatási bizottságban
egy tagsági hely megüresedett. Ezt a he-
lyet választás útján a január 29-iki ren-
des közgyűlésen fogják betölteni, amiről
Kovács József polgármester a törvény
értelmében a városi törvényhatósági bi-
zottság összes tagjait előzetesen körle-
velben értesítette.

× **A bünygyi kihágási bírságok be-
hajtása.** A hátralékos kihágási bírságok
behajtásával annyira felszaporodott a bü-
nygyi osztály dolga, hogy a főkapitány
Körner Gyula mezőrendőr felügyelőt ide-
iglenesen a bünygyi osztályhoz osztotta
be a kihágási pénzbírságok végrehaj-
tására.

× **Hivatalos másolások ára.** Az új
közigazgatási rendről kiadott utasítások-
ban a belügyminiszter megállapítja azon

hivatalos iratok másolatának az árát, a
melyeket a felek az egyes hivatalokban
működő díjnokokkal másoltatnak le az
alispán engedélyével. Egy oldal másolása
1 korona, minden további oldal 50 fillér
és egy oldalon 32 sornál nem kell több-
nek lenni, de ennyinek okvetlen. — mert
különbön nem dukál a korona. De elébe
vág a miniszteri előrelátás a díjnoki cse-
des fufangnak is arra nézve, hogy a
szavak elnyújtásával és a sorok szétszó-
rásával meg ne növezzék a másolás árát.
Ilyen esetben a díjakat az irattárnok fe-
lére köteles leszállítani.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuzem, nyitva minden vasárnap és ünne-
pnapon d. e 9—12-ig.

Jan. 17. R. Réthy Laura első vendégjátéka a
színházban.

Jan. 17. A zenede hangversenye.

Jan. 17. Honvéd tiszti táncmulatság.

Jan. 17. A Függetlenségi-Kör táncvigalma. Arany
Bika.

Jan. 17. Önálló munkás b. s. pénztár mulatsága
Korona.

Jan. 17. Állami ménék szétosztása.

Jan. 18. Iparos ifjuság Mátyás ünnepe. Iparos
Otthon.

an. 18. Egyházi ügyvéd választása az ev. ref.
egyháznál.

Jan. 24. Timár ifjuság táncmulatsága. Arany
Bika.

Jan. 25. Polgári kör bálja. Arany Bika.

Jan. 25. Urkocsisok együletének közgyűlése.

Jan. 29. Városi rendes közgyűlés.

Jan. 31. A jótékony nőegylet tombolaestéje.
Arany Bika.

Febr. 1. Az iparos kör bálja. Arany Bika.

Feb. 1. Az Iparos kör táncmulatsága. (Bika
szálloda.)

Febr. 5. A keresk, és iparkamara közgyűlése.

Febr. 7. A vörös kereszt egylet bálja. Arany
Bika.

Feb. 14. A műpártoló egyesület művésztéje
Arany Bika.

Feb. 15. Az iparos ifjuság táncmulatsága. Arany,
Bika.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany
Bika.

Febr. 22. Evang. filléregylet tea-estéje.

* **Kivándorlás Debrecenből.** A beje-
lentő hivatal főnöke beterjesztette a vá-
roshoz a múlt évi kivándorlások jegyzé-
két. E szerint tavaly összesen kilencven-
egy debreceni lakos kapott utlevelet és
hagyta el a várost. Ezek közül egy az
egész világra kért utlevelet, egy Ázsiába,
egy Angliába, egy Németországba, Svájcba
és Franciországba, tizenhét általában
Európába, a többi hetven pedig Ameri-
kába. Az európai utlevelesek nagyobb
része nyári utazó, aki uri mulatságból
ment külföldre; az igazi kivándorlók
azok, akik Amerikába váltottak utleve-
let. Elszomorító, hogy a tősgyökeres ma-
gyar és hatalmas lendületű Debrecenből
egy év alatt hetven kivándorló hagyta
el a várost és ezzel együtt a magyar
földet.

* **Wolotoffer vezérőrnagy nyugdija-
zása.** Wolotoffer Emil vezérőrnagynak,
a m. kir. 80. sz. honvédegyalodandár
parancsnokának saját kérelmére történő
nyugdijazását Őfelsége a legkegyelme-
sebben elrendelte. A rokonszenves, széles
körben szeretettel és tisztelettel övezett
vezérőrnagy nyugdíjba vonulása nagy
feltűnést kelt Debrecen előkelő köreiből.

Személyi hír. Gróf Csáky Zsigmond,
csendőrszázados, kerületi parancsnok hosz-
szabb ideig tartó szemleutjáról tegnap
hazaérkezett.

* **A debreceni ügyvédi kamarából.** A
debreceni ügyvédi kamara közhírré te-
szi, hogy Komlóssy Arthur ügyvédet
Debrecen székhelyével bejegyezte tagja-
inak névsorába. Dr. Nagy Béla ügyvéd
Debrecenből végleg eltávozván, az ügy-
védi kamara tagjainak névsorából tö-
rölt.

* **Halálos végű vadászat.** A fiatal kor
meggondolatlanságainak szomorú áldo-
zata fekszik ravatalán a Bethlen utca 24
sz. a., a hol Salánky Ferenc vár. biz.
tagnak VII. gimnázista fia megdöbbentő
módon végezte be tegnap szép remé-
nyekre jogosító életét. Két hét előtt,
egyik unokatestvérével, Molnár István-
nal varjuvadászat céljából tanyájukra
rándultak, a hol a karácsonyi ajándéku-
l kapott és véletlenül elsült fegyverrel az
ifju Salánky Ferencnek térdaljába lőtt 5
lépésnyiről vadásztársa. A nagytömegű
és erős behatású löveg a jelentékeny
roncsoláson kívül sok fertőző ruhadara-
bot is bevitt a szervezetbe s így történt
hogy főiskolánk egyik legjelesebb nö-
vendéke, jöllehet dr. Bruckner Ernő és
dr. Láng Sándor műtőorvosok emberileg
elérhető, legodaadóbb működésükkel meg-
mentésére mindent elkövettek, mégsem
tudott megküzdeni az általános vérmér-
gezéssel. A szenvedések Golgotháján ke-
resztül ment ifju temetése vasárnap d. u.
2 órakor lesz, a kiterjedt rokonság és a
főiskolai ifjuság részvétele mellett. — A
szomorú eset befejezést a törvényszék
tárgyalótermében fog nyerni. Ugyanis
dr. Szentpály Béni ker. rendőrorvos meg-
vizsgálván a hullát, mivel azon külerő-
szak nyomait találta, kötelességéhez ké-
pest jelentést tett Végh Gyula tb. főka-
pitánynak a bünygyi osztály vezetőségé-
nek. — Végh Gyula az összes iratokat
azonnal áttette a kir. ügyészséghez, mely
tekintettel arra, hogy gondatlanságból
okozott halált okozó súlyos testi sértés
esete látszik fennforogni, a bünygyi el-
járást meg fogja indítani.

*
A család a következő gyászjelentést
adta ki a szerencsétlen ifju haláláról:
A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével
tudatjuk, felejthetetlen jó gyermekünk,
hü testvér, unoka testvér és jó rokon
néhai ifj. Salánky Ferenc gimnásiumi
7-ik osztály tanulójának f. hó 16 án haj-
nali 4 órakor, életének 18-ik évében 2
heti súlyos szenvedés után történt cse-
des elhunytát. Felejthetetlen halottunk
földi részei f. hó 18-án délután 2 órakor
fognak Bethlen-utca 24-ik számú házunk-
tól a ref. egyház szertartása szerint, a

nagytemplomban tartandó rövid ima után a Hatvan-utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Végtisztességtételére rokonainkat, ösmerőseinket, az elhunyt-nak pályatársait szomorodott szívvel meghívjuk. Debrecen, 1903. január 16. Bá-natos szülei: Polgár Salánky Ferenc ne-jével Csobán Erzsébettel. Gyermek-eik, illetve testvérek: Erzsike, Róza Kálmán, Juliska és Józsika. Szülők testvérei: Polgár Salánky Mihály ne-jével és gyer-mek-eik, Salánky Róza férjével és gyer-mek-eik, Salánky Gyula, Polgár Csobán István ne-jével és gyermek-eik, Polgár Csobán János ne-jével és gyermek-eik, Polgár Csobán József ne-jével és gyer-mek-eik, Csobán Mária férjével és gyer-mek-eik, Csobán Juliánna férjével és gyer-mek-eik, Csobán Zsuzsánna férjével és gyermek-eik és elhalt Csobán András gyer-mek-ei. Számos közeli és távoli rokonok-nevében is. Béke poraira!

* Egy fiatal lelkész szomorú sorsa.

Biró János fiatal ev. ref. lelkész, a debreceni theologiai akadémia volt tehetséges tanítványáról szomorú híreket kapunk. — Biró János pár hónappal ezelőtt még káplánja volt Kiss Albert ev. ref. lelkésznek. A református hívek különösen szerették a délceg természetű, komoly igazán papnak termett segédlelkészt. Biró a múlt év november havában nagyobb vizgát állott ki, melyre hosszú időn keresztül készült. A vizsga azonban — egyetlen bizottsági tag szavazatára — nem sikerült kiténtetéssel, ami nagyon elkeserítette a törekvő fiatal embert. Röviddel ezután Bárádon lakó édes anyját érte szerencsétlenség, kitörte egyik lábát. A fiatal lelkész ez esemény után buskomor lett. Nemsokára felvitték a Schvarcer-féle hidegvizgyógyintézetbe — honnan pár nappal ezelőtt tért vissza szülei házához Bárádra, A gyógyintézet gondos ápolása azonban nem használt semmit, a szegény fiatal lelkész elméjére homály borult, azóta nem érintkezik és nem beszél senkivel. Szomoruan fogja érinteni a fenti hír Biró János debreceni barátait és ismerőseit, de reméljük, hogy erős természete legyőzi a bajt s ismét egészséges, ép lélekkel élhet nemes hivatásának.

* A közvágóhídi jéggyár pályázata.

Debrecen városa a fennálló szerződés lejárataival újból pályázatot hirdetett a közvágóhídi jéggyártásra, 3 évig terjedő időtartammal.

A debreceni mészáros és hentesmesterek abban az ügyben ma délután 3 órakor egy rendkívül fontos gyűlést tartanak az ipartestület helyiségében. — Ezideig ugyanis magánvállalkozó kezében volt a vágóhíd jéggel való ellátása, ki természetesen olyan árban bocsájtotta a henteseknek és mészárosoknak feltétlenül szükséges jeget rendelkezésükre, a mely árból nemesak a termelési költség térült meg, — de a magánvállalkozó is hasznot húzott. Az új pályázat kihirdetése alkalmával az összes debreceni hentes és mészárosmesterek egyesülni akarnak abból a célból, hogy a vágóhídi jéggyártást mint szövetkezet elvállalják, s önmagukat a beszerzési áron, tehát az

eddiginél jóval olcsóbban lássák el jéggel. — Ebben a tárgyban lesz ma délután a gyűlés, melyre felhívjuk a hentes és mészárosmesterek figyelmét.

* **Közigazgatási bejárás.** Lamprecht Frigyes és társai a város novemberi rendes közgyűlésétől engedelmet kaptak arra, hogy a sertésvásár mellett levő sertéshizlálóhoz, mely magántulajdon, sertésrakodót, illetve szárnyvasutat építsenek. A sertésrakodó elkészült és tegnap délelőtt volt a közigazgatási bejárása, mely után a sertésrakodót azonnal megnyitották. A hivatalos közigazgatási bejárás a bizottságot Lovrich máv. főfelügyelő vezette, vele együtt volt három miniszteri kiküldött, továbbá Tolnay Kornél debreceni üzletvezető, Kajary Lajos kir. mérnök, Bozán Elemér állomástnök s a város részéről Király Gyula tanácsos. A hivatalos eljárás után Lamprecht Frigyes fényes ebédet adott a vasuti vendéglőben. Az ebéden a fent említettek kivül részt vettek még Oláh Károly, Csóka Sámuel és Szabó Kálmán városi tanácsosok, Kernhoffer József az osztr. magyar bank főnöke, Gál Béla és Zoltán vasuti tisztviselők. Az ebéd alatt, mely Ottó Sandor vendéglőjének becsületére vált, Rácz Károly kitűnő zenekara játszott.

* **Népgyűlések Debrecenben.** Vasárnap két népgyűlés is lesz városunkban. — Egyik a debreceni famunkások, ugymint az asztalos, kádár, esztergályos, kocsigyártó, kefekötő és rokon szakmabeli munkások gyűlése lesz, mit vasárnap délelőtt fél 9 órakor tartanak meg az Otthon vendéglő nagytermében. A gyűlés tárgyai: 1. A famunkások kongresszusi küldötteinek jelentése. 2. a famunkások gazdasági és politikai helyzete. A másik gyűlést délután 2 órakor tartják ugyancsak az Otthon vendéglő éttermében a debreceni nemzetközi szociálisták. A gyűlés tárgyai: 1. A népi politikai és gazdasági helyzete. 2. Általános és titkos választói jog. 3. A sajtó.

* **Temetnek . . .** Temettek a kórházból. Oly meglátó, oly szomorú volt ez a temetés, hogy aki látta, önkénytelenül kiesordult a köny a szeméből. Egy halottas kocsit állott meg a kórház kapuja előtt. Aztán jó sokára egy egyszerű faragatlan, durva fekete koporsót hoztak ki a kapu alól. Rálökték a kocsira, amely megindult. Az ostor egykedvűen suhog a levegőben és a gebék ügetve zörögnek az utca rossz kövezetén. Szomoruan, magányosan dőög a kocsit s utána nem megy senki. Nem sir, nem busul egy ember sem. Az egyik kapu alatt valami eleséplent nótába kezdett egy kintornás. Az emberek közönyösen egykedvűen mentek dolguk után és észre sem vették a gyászkocsit, a fekete koporsót, a mely elhagyottan, szomoruan dőög végig a városon a temető felé . . .

* **Öngyilkos kefégyári munkásnő.** Csarnay Róza 20 éves kefégyári munkásnő tegnap délelőtt öngyilkos lett. — Az öngyilkos leány közös háztartásban élt László János munkással. Tegnap reggel fél kilenc órakor közös lakószobájukból kiment a konyhába a szobában levőknek feltűnt, hogy sem a konyhaajtón kimenni nem hallották, sem a konyhából semmiféle zajt nem hallottak. Végre is kimentek, s Csarnay Róza halotthalványon ott állott a konyha közepén, egyik kezében

egy félig kiürített cserép csészét tartott. László rosszat sejtve hozzárohant, s karjába fogta fel a szerencsétlen leányt, ki ekkor már semmit nem tudott magáról. Nagymennyiségű maró sósavat ivott. A rettenetes mérgeg összeroncolta belső részeit. 11 óráig kínlódott, s akkor megváltotta szenvedéseitől a halál. — Holttestét a kórházba szállították, hol ma fel fogják boncolni. — Végzetes tettének okát nem is sejtik hozzátartozói, soha nem beszélt az öngyilkosságról, s semmiféle írást nem hagyott hátra.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Karsai István ev. ref. 42 éves, Oláh János ev. ref. 35 éves.

* **Városi irnokból — vasuti tiszt.** Papp János éveken át volt derék, szorgalmas irnok a városnál. Most pedig megvált a vérostól, mert kinevezték az az ungvölgyi vasúthoz a perecsenyi állomás felügyelőjévé. Új állását már el is foglalta.

* **A képeslevelező lapok árusításáról.** A m. kir. kereskedelmi miniszter legújabb rendeletében tudatja az illetékes hatóságokkal, hogy miután a képeslevelezőlapok sem nem egyedárusági, sem nem postai érték cikkek — iparigazolvány nélkül elárúsításuk nem ipari kihágás.

* **Elopott téllkabát.** Eimmer Géza tanítónak téllkabátját Batthányi-utca 15. sz. alatt lévő lakásának előszobájából ismeretlen tettes elvitte. Jelentést tett a rendőrségen, mely a nyomozást megindította.

EGYHÁZ és ISKOLA.

A vasárnapi presbiteri gyűlés. A debreceni ev. ref. egyház január 18-án vasárnap délelőtt 10 órakor az ev. ref. egyházépület tanácstermében presbiteri gyűlést tart Kiss Aron ev. ref. püspök és Simonffy Imre kir. tanácsos főgondnok elnöklete alatt. — A gyűlésnek rendkívül sok fontos tárgya van, miért is a tárgysorozatot következőkben közöljük:

1. Jelentés arról, hogy a január hó 4-én tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyvét e hó 7-én hitelesítették. 2. Salánky Ferenc új presbyter felesketése. 3. A főiskolai gazd. tanács 1902. évi 500. sz. végzése a néhai dr. Baconi Lajos-féle tanári lakás bérbeadása iránti intézkedés tárgyában. 4. A női ipariskola elnökségének ajánlata az Egyháztér 5. sz. ház emeleti lakosztályára. 5. Az Esperes ez évi 68., 69. sz. levele Varjas Bálint tanító és Mester Erzsébet tanítónő részére a consensus megadása tárgyában. 6. Az egyházi ügyvéd választása. 7. Az 1903. évi költségelirányzatok tárgyalása. 8. Az 1902. évi 1868. sz. A bizottsági végzés az 1903. évi árvaügyi költségelirányzat betérjesztése és megerősítése tárgyában. 9. Esperes ur 1902. évi 1134. sz. körlevelének másolata egyházkerületi világi tanácsbírói állásra szavazás, egyház és iskolarajzi adatok betérjesztése tárgyában. 10. A városi tanács 1902. évi 16,772 sz. határozata gazdasági ismétlő iskolák létesítése és fentartása iránt való nyilatkozás tárgyában. 11. Főgondnok ur jelentése 250 korona fentartási illeték befizetéséről. 12. Kiss Albert iskolaszéki elnök jelentése az országos tanító nyugdíj- és gyámalap részére követelt hátralékok rendezése tárgyában. 13. Hódy Béla levéltárnok jelentése a csapókereti istentiszteletek tartása végett szükséges fuvarköltségek tárgyában. 14. Az ispotályi torony és óramű építésével megbízott küldöttség jelentése eljárásának ered-

ményéről. 15. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi közgyűlés 1902. évi 221. számú határozata az alsószabolcs-hajduvidéki ev. ref. egyházmegye által az ev. ref. felsőbb leányiskola részére tett 300 koronás alapítvány tárgyában. 16. Az egyházi ügyvéd jelentése a Szvatos-féle házastelek vétele ügyében, a gazd, bizottság 1902. évi 1927. számú végzésével. 17. Dr. Ferenc Gyula presbyter fellebbezése az árvaügyi szabályzat módosítása tárgyában 1382—1902. P. sz. alatt kelt végzés ellen. 18. A gazd bizottság 1902. évi 1949. sz. végzése a gazd. gondnok. 1900. évi számadása tárgyában. 19. Küldöttségi jelentés a tanító testületi segélyegylet alapszabályai tárgyában. 20. A gazd. bizottság 1902. évi 1814 sz. végzése az 1902. évi október havi adóbevétel tárgyában. 21. Küldöttségi jelentés Mitrovics Gyula volt iskolászeiki elnök urnál volt előlegekről és iskolagondnoki számadásokról e számadások betérjesztésével. 22. Papp Gusztávné Tóth Irma kölesönkérvénye tárgyában. 23. Segély iránti kérvények a krasznaszentmihályi ev. ref. egyház, a szászsebesi magyar kálvinisták, magyar evangélikusok és unitáriusok, a kis pesti egyház részéről.

Az egyházi adóelengedési kérvények. Az egyházi adó elengedését célzó kérvények nagy számmal érkeznek be az ev. ref. egyház hivatalához. Az adóügyi bizottságnak adóelengedés iránti kérvények felülbíráásával megbízott küldöttsége e tárgyban hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön délután 3 órától kezdődőleg tartja gyűléseit a ref. egyházépület tanácstermében.

Gör. kath. főgondnok. A magyar gör. kath. hívek Czilly Mihályt megválasztották főgondnoknak. Az egyházi irodalom terén is népszerű főgondnok sokat fáradozott a gör. kath. egyház érdekében s ezért a választást a hívek megleléssel fogadták.

ZENE.

Magyar műsor. Derék zenedei tanáraink, kik lelketfárasztó pedagógiai ténykedésük közben sem feledkezhetnek meg arról, mivel tartoznak a magyar közönségnek, a mai hangversenyük műsorát majdnem kizárólag magyar szerzők remeikeiből állították össze. Kívánatos lenne, hogy a követésreméltó példa ne kerülne ki a fővárosi hangversenyrendezők figyelmét.

A művészi est, mely méltó pendantja a mai színházi est érdekességének, az egész város értelmi közönségében megérdemelt érdeklődést keltett.

Mivel pedig igen meg vagyunk irva, hogy nemcsak igéből él az ember — a magas színvonalon álló hangverseny után a kifáradt közfigyelmet egyelőre Hauer Berci terisdemmagad asztala fogja magához vonzani, míg a felhangzó csárdás első ütemei táncra nem csalogatják a türelmetlen ifjúságot.

Városunk bájos leánykái! A szivdobogtató, suttogni szerető Puck, a báltermek eme hamiskás kis ördöge sohasem bocsájtaná meg Önöknek, ha elmaradnának hódoló környezetéből. Ha azt akarják, hogy az asztalfiókban rejtett emlékkönyv titkolt lapjai hamarosan

megteljenek madárnemlatta édes emlékekkel, kérjék meg a papát, mamát és jöjjenek a táncmulatságba.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Jan. 17. szombaton: *A tévedt nő* (La Traviata.) dalmü. R. Réthy Laura első vendégjátéka. C.

Jan. 18. vasárnap: délután *A föld*, szimü. este *Mária bátyja*, népszimü. R. Réthy Laura második vendégjátéka.

Jan. 19. hétfőn: *Szép Heléna*, daljáték. R. Réthy Laura harmadik vendégjátéka. A.

— (Réthy Laura vendégjátékai.) Ma szombaton este kezdi meg R. Réthy Laura asszony három estére terjedő vendégszereplését a *Traviata* nagy dalmüben. A színtársulat hetek óta készül már a *Traviata* előadására és Simándy József a kiválóan jeles karmester rendkívüli gondot fordított a nagy dalmü betanítására. Második este vasárnap a vendégművész a *Mária bátyja* című népszimüben játszik. Zsuzsika, a vidám, tüzről pattant menyecske egyik legjobb népszimü szerepe. R. Réthy Laura asszonynak, a ki hétfőn a *Szép Heléna* ban fejezi be vendégjátékait. — A művész a debreceni színházban legutóbb ezelőtt két évvel vendégszerepelt. Akkor a Than Gyula szerkesztésében megjelenő *Debreceni Ujság* szokatlan lelkesedéssel irt a színház e művészi eseményről.

Előzetesen így nyilatkozott:

1901. jan. 17. a *D. U.* 17. számában: A debreceni színház legünnepeltebb primadonnája, akinél nagyobb, emlékeztetesebb diadalokat színpadunkon énekesnő alig aratott, — a gyönyörű hangú és művészete zenitjére most emelkedett diva vendégszerepel három este nálunk. Két operában lép fel, a hol fenomális hangját és ragyogó koloraturját, valamint drámai erejű játékát teljes fényében érvényesítheti.

1901. jan. 22. a *D. U.* 22. számában: A színháznak ünnepi estéi lesznek — a közönségnek valódi magas műveltségben lesz része s Réthy Laurát a magyar színművészet egyik legfényesebb csillagát szíve szerint ünneplheti.

1901. jan. 24. a *D. U.* 24. számában: Színházunk országos hírvendégművésznője, a mi felejthetetlen nagy primadonnánk holnap lép fel először.

Az első fellépés után:

1901. jan. 26. a *D. U.* 26. számában: — R. Réthy Laura eljött hozzánk, hogy néhány estére visszavarázsolja azokat a szép napokat, amikor az ő csalogány dalát hallottuk. Amióta nem láttuk, csak erőteljesebbé, szebbé, csengőbbé lett a hangja. Játshi könnyedséggel s bámulatos biztossággal bánik vele. Édesen, kellemesen cseng s végtelen gyönyörűséget szerez a közönségnek. — A *debreceni sajtó munkásai, akik elismeréssel hódolnak az igaz érdem előtt, tegnap is első voltak, hogy letegyék előtte babérkoszorújukat.*

Hogy mennyire megérdemelte a lelkes fogadtatást, hármass szerepe során elért d'adalával fényesen beigazolta. Belépőjével, melyben koloraturáját fenomenális sikerrel ragyogtatta, orkászzerű tapsvihart provokált — — — Antónia szerepét pedig oly hatalmas drámai erővel játszotta és énekelte meg, — — —

Igy megy ez hasábokon. Valóságos dithirambokat zeng a *Debreceni Ujság* terjedelmes, cicerobotus kritikáiban s lelkesedése minden újabb fellépés után nagyobb.

Mi csupán annyit jegyzünk meg, hogy R. Réthy Laura e vendégjátékai után a *m. kir. operaház*-ban a kolozsvári *Nemzeti Színházban*, a *pozsonyi színházban* és a *budapesti Vigszínházban* énekel nagy sikerrel.

TAVIRATOK.

Nessi Pál ügye.

Budapest, jan. 16. (*Saját tudósítónk távirata.*) A honvédezred tiszti becsületügyi választmánya ma kihallgatta Nessi Pált. Kijelentették neki, hogy az egész eljárás titok; részletek nyilvánosságra nem hozhatók. A döntést, hogy az ügy a dandár tiszti gyűlése elé kerül-e, nem közölték Nessivel.

A kiegyezés a Reichsrathban.

Bécs, jan. 16. (*Saját tudósítónk távirata.*) Körber miniszterelnök a Reichsrathban osztrák szempontból ugyanazokat mondta a kiegyezésről, amiket Széll Kálmán magyar szempontból mondott. A mult éjjeli üléstől kimerült osztrák képviselők hidegen, tartózkodóan fogadták Körber beszédét, mely után a cseh radikálisok folytatták az obstrukciót, melynek vége egyelőre nem tudható, ha csak nem sikerül a függőben levő kompromisszumot végkép megkötni.

Gabonatözsde.

Budapest, január 16. (*Saját tudósítónk távirata.*) Buzakinálat mérsékelt, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 20,000 métermázsza került forgalomba közben 2 és fél fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek kedvezők idő: hideg.

Buza áprilisra	7.74—75.
Rozs áprilisra	6.70—71.
Zab áprilisra	6.18—19.
Tengeri májusra	5.83—84.
Repece augusztusra	11.70—80.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Bűnügyi körövények.** A debreceni kir. törvényszék két büntetett gyanúsított egyént köröztet. Az egyik Drucker Sándor volt debreceni lakos, 27 éves, izraelita könyvelő, ki sikkasztás büntettének elkövetése után ismeretlen helyre távozott. A másik Szirochmán Anna 21 éves, gör. kath. vallású leány, ki Szakáll Ferenc debreceni lakost meglopta s eltűnt. A kir. törvényszék felkéri a magyar hatóságokat, hogy fennnt körözött egyéneket ha bárhol feltalálják tartóztassák le.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Iparfejlesztés a szövetkezetekkel. Dr. Bernáth István közgazdasági író érdekes s gyakorlati irányú előadást tartott az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ipari szakosztályának ülésében. Abból a kérdésből indult ki, hogy mily szerepe van a szövetkezeteknek a hazai ipar fejlesztése körül.

Útal arra, hogy a kisiparosok hitele és tömörítése körül már eddig is mennyi eredményt ért el a szövetkezeti mozgalom. Szövetkezetek nélkül az Osztrák-magyar bank alacsony kamatlába mellett is szörnyen drága volna a kisemberek hitele, sőt nagyrésze képtelen lenne pénzhez jutni.

Ismerteti azt a munkát, melyet az Országos Kereskedelmi Hitelszövetkezetekhez tartozó iparos-szövetkezetek és szakcsoportok kifejtettek; a budapesti asztalosok, szabók és cipészek sikereit, az újpesti ipartestület szövetkezetének vállalkozásait, továbbá az erzsébet-kossuthfalvi iparos-szövetkezet eseményeit és a vidéki ipari szövetkezetek törekvéseit. Útal arra, hogy ezek a szövetkezetek mily dicséretes sikereket érnek el az iparosok tömörítése és fegyelmezése körül. Ellátják olcsóbb hitellel tagjaikat, rak-tárakkal piacot szereznek nekik s a házipárnak egyes ágait fölkarolják. A fogyasztási szövetkezetek leszállítják a létminimumot s így lehetővé teszik az olcsóbb termelést.

A kereskedelem bizonyos tekintetben ellentétben van az ipar érdekeivel. Nem szereti azt, hogy az árucikkek a műhelyből közvetlenül a fogyasztóhoz jussanak, az a függés pedig, a melybe kereskedővilágunk Béccsel szemben jutott, szinte kizárja, hogy a magyar ipar fejlesztésének hathatós támogatója legyen.

Iparunkra nézve életkérdés a bel-földi piac biztosítása s ez leggyorsabban a szövetkezetek által érhető el, mert a szervezett fogyasztás könnyebben irányítható és akceptálhatja azokat a fennköltebb erkölcsi és politikai szempontokat, melyeket az egyes kereskedő csak ritkán, vagy éppen nem vehet irányadóul.

Az előadás és felszólalások eredménye az, hogy a szakosztályi ülés egyhangulag kimondotta, hogy a szövetkezetek vezető férfiai és az iparosok közt kapcsolatot fognak létesíteni és ily módon elhárítják iparunk fejlesztését és a magyar cikkek eladását gátló akadályokat.

mellette, kétségbeesve, hogy ő nem tehet róla, a méltóságos ur maga az oka mindennek, már egy hete, hogy itt kísérti egyre a jó Istent, tegnap éjjel egy hajszál, hogy el nem csapta a kocsiját a masina! . . . A baktek felesége, egy koccos tót asszony, a hogy az ágyból ugrott ki a szerencsétlenség hírére, (két gyerek szepteggett az ágyban) az is esküdözött, hogy Istenkém, Istenkém! Ők lebocsáttották a sorompót, de mivel a méltóságos nagyur félrehuzatta, hát űk mit is mertek volna tenni az ellen, . . . Ott a vadász, a ki megmondhatja!

A vadász vacogott, rázta a láb, a sinek közt ténfergett, mintha tűt keresett volna. Apránként tudták csak kivájni belőle már akkor avonát rohant tovább, hogy a gazdája, mint rendesen, maga hajtott, őt a fordulónál leparancsolta a kocsiról, hogy nyissa ki a sorompót . . . hogy ő látta már a piros lámpát ma is. tegnap is . . . hogy Istenem . . . Szegény ördög! Elkézdett zokogni. Mert hátha ideje lett volna fölkapaszkodnia vágató kocsira a gazdája mögé! . . . Akkor az ő vére is ott volna most abban a tócsában, a sinek közt . . . És a gyerekeit, meg a feleségét emlegette, azokért jajgatott.

Az a különös, hogy Klára gróf, bár maga is agyon volt rémülve, mégis egyre ezt a szegény vadászt biztatta, hogy ne jajgasson annyit.

A varsói vadász is előkerült. Ő meg azt beszélte, mennyire örült a grófja, hogy megjöttek a szalonkák, és hogy milyen örömmel várta a méltóságos urat is, a Klára grófot! Mennyire meghagyta, még tegnap, hogy jó reggeli legyen készen, mire a les után majd visszamennek az erdészházba!

Es mindenki tudott valami jeleset Antal grófról. — az Isten nyugtassa, Nagy szerencsétlenség volt ez.

A néroi vasuti baktek becsukták, el is csapták talán, hasztalan esküdözött, hogy ő lebocsátotta a sorompót, de ki mert volna ellenkezni, mikor a gróf sietett és azt parancsolta a vadásznak, hogy ki kell nyitni! . . . Nagy urnak minden szabad, mégis a szegény ember bűnhődik érte.

Igy pusztult el Antal gróf, a legutolsó azok közül az ideálisaiak közül, kik egy esokor ibolyáért is készek voltak meghalni. Tulajdonképpen nem is tudja az ember melyik volt a nagyobb köztük? Azok-, kik Krisztus urunk lándzsájaért rohantak száz halálba, mintha tánczba mentek volna, vagy pedig ez a mi Antalunk, ki egy hétig tanulta, miként jusson úgy a vasut kerekei alá, hogy

még csak ne is sejtsek, mit csinált, azok, akiket boldogokká akart tenni? . . . Szerencsésen sikerült neki.

Klára gróf beszélte utóbb otthon a feleségének:

— Lássá Klárácska, milyen pechje volt mindig ennek a szegény [Antalnak]! Egész nyáron semmi dolga az embernek s őt most is éppen szalonka huzáskor érte ez az izé!

(Vége.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma, szombaton január hó 17-én. Bérlet „C”

R. Réthy Laura vendégfelleptével:

Traviata.

Nagy dalmű 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Valeri Violetta	R. Réthy Laura m. v.
Bervoix Flóra	Krémerné Lili
Anina	Adamek Irma
Germont Alfréd	Karacs Imre
Germont György.	Mezey Andor
Gaston Letorieres vicomte	Márton Miklós
Duphol báró	Szilágyi Aladár
D' Ohigny marquis	Virágháty Lajos
Grenville orvos	Irmay Béla
Giuseppe.	Szalay Károly
Flóra szolgálja	Pápay Lajos
Küldött	Vámos Jenő

Violetta és Flóra barátai és barátnői. Matadorok. Picadorok. Cigányok. Szolgák. Történik Párisban és környékén.

Holnap vasárnap, jan. 18-án két előadás.

Délután leszállított helyárrakkal

A föld.

Szinmű 3 felvonásban.

Este fél 7 órakor. bérletszünetben,

R. Réthy Laura vendégfelleptével:

Mária bátyja.

Eredeti népszinmű 3 felvonásban.

Eladó.

18 Hekto törkö jutányos áron.

Homok-kert 165 szám alatt

Regénycsarnok.

MIRE MEGVENÜLÜNK

Írta: Malonyay Dezső.

III.

A nagy vadász.

(Folytatás.)

Az, hogy valami kocsí került a sinekre s a vonat pozdorjává zuzta gazdájával együtt: a lónak hátsó lábait vág-ták le a kerekek. Erre már csak kinézett Klára gróf is.

A kocsí egy könnyű kis sárga dogcart volt és Antal gróf ült benne.

Abban a szerteronesolt véres holmban, melyet beszállítottak az őrház konyhájába, ember ugyan föl nem ismerhette oina Antal grófot. A pályáról jajgatott

A legjobb arcz-szépítőszert a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotrészt nélkül!

Serail-szappan.

Kitűnő toillet szappanok a

Serail-puder. Kiváló finom arczpor

Epe-szappan.

o kenőcs használatához o

háromszinben, fehér, rózsás és crème

Serail-crème.

nappali használatra.

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: Dr. Rothschnak V. Emil, Mihalevits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerészertárban, Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Eladó

Rudolf trónörökös
Osztrák-Magyar Monarchiája.

Füzetekben német nyelven.

Egy negyed árban.

Kifogástalan, tiszta állapotban.

Czím megtudható a: Kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

A Hunyady-utczában kiadó egy kényelmes uri lakás, áll: 2 utczai szoba, egy előszoba, 3 udvari szoba, egy kézi kamara, egy üveges folyosó, pincze konyha, kamara, pincze és mosó konyhából. Kiadó 1903 évi május 1-től. Évi bér 1200 korona.

Bővebb felvilágosítást ad a Kiadóhivatal.

Intézetünknel

4¹/₂°-ra

elhelyezettbetétek kamatlábát, 1903. február 1-től kezdve.

4¹/₄°-ra

szállítjuk le.

Debreczen 1903. január 12-iki ülésünkben.

A közgazdasági bank részvénytársaság igazgatósága.

15234—15230.

1902.

Árverési hirdetés

A Debreczen szab. kir. város tulajdonát képező és a Nagy-Cserén 1902. évben termelt 98 boglya szénának valamint a Gutyi erdőben 1902. évben termelt 61 boglya szénának árverésen leendő eladása rendeltetvén el, ezen árverésre és pedig a **Nagy-Cserén 1903. január hó 23. és 24. a Gutyi 1903. január hó 30. és 31. napjainak d. e. 9 órája** a cserei illetve gutyi erdész lakhoz kitűzetik s arra a venni szándékozók meghívatnak.

Kelt Debreczen 1903. évi január hó 14 én.

A városi tanács.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
Mindenütt kapható.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idültek is. 2. Kitűnően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsan meggyógyítja a gyomorgörsöt, kólikát és hasesikarást. 5. Gyöngéd székelést okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkört és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájposhadásnál és minden fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felbőgést és a száj meg a gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszert képez minden sebre, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, rüh, korszé bőrkiütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugást, szaggatást, köszvény, fülfájást stb. Vigyázni kell mindig a zöld apáca védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozzadjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban; bérmentve bármely postaállomásra Ausztria-Magyarországon 13 kis-, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés csak az összeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész balzsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyerejében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebbé és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segílyt és sikert, legalább az orvos megérkezéig; természetesen soha sem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olcsó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérvével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily czím alatt:

An Apotheker A. Thierry LIMITED Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.